

## III

(Parengiamieji aktai)

## REGIONŲ KOMITETAS

## Europos regionų komiteto nuomonė – „Žiedinės ekonomikos kūrimas. Atliekų teisės aktų persvarstymas“

(2015/C 140/08)

<b>Pranešėja:</b>	Mariana Gâju (Rumunija, PES), Kumpenos savivaldybės merė (Konstanca)
<b>Pamatiniai dokumentai:</b>	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žiedinės ekonomikos kūrimas. Europos be atliekų programa“, COM(2014) 398 <i>final</i> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų, 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų, 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų COM(2014) 397 <i>final</i> – 2014/0201 (COD)

## I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

## EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

## A. Žiedinės ekonomikos kūrimas

1. palankiai vertina Europos Komisijos parengtą dokumentų dėl žiedinės ekonomikos rinkinių<sup>(1)</sup>, kuriuo Europos Sąjungoje nustatoma bendra ir nuosekli efektyvaus išteklių naudojimo sistema. Regionų komitetas pabrėžia, kad šiam žingsniui žengti reikia politinio ryžto siekti pokyčių, t. y. ilgalaikių investicijų politikos ir jų planavimo, piliečių sąmoningumo, dalyvavimo ir elgesio pokyčių išteklių naudojimo srityje. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ne tik rengiant, bet ir įgyvendinant bei vertinant tokią politiką<sup>(2)</sup>;

2. visiškai pritaria, kad būtina ir naudinga pereiti prie žiedinės ekonomikos, kaip patvirtino aukšto lygio Europos efektyvaus išteklių naudojimo platforma (EREP)<sup>(3)</sup>. Regionų komitetas primena, kad tai yra Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane numatytų įsipareigojimų, kurie buvo nustatyti pagal ES Septintąją aplinkosaugos veiksmų programą (7-ąją AVP), gyvendinimo logiška seka. Pabrėžia, kad būtina pereiti prie žiedinės ekonomikos norint pasiekti visus efektyvaus išteklių naudojimo tikslus ir užtikrinti, kad ekonomika galėtų vėl augti ir mažiau priklausyti nuo pirminių išteklių ir būtų geriau saugoma aplinka;

<sup>(1)</sup> COM(2014) 398 *final*.

<sup>(2)</sup> CdR140/2011 fin.

<sup>(3)</sup> [http://ec.europa.eu/environment/resource\\_efficiency/re\\_platform/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/index_en.htm)

3. todėl yra labai susirūpinęs dėl gruodžio mėn. Komisijos paskelbto ketinimo atšaukti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas keletas atliekų direktyvų, skirtų žiedinei ekonomikai skatinti; mano, kad šis pasiūlymas, į kurį jau daug darbo įdėjo įvairios ES institucijos ir suinteresuotieji subjektai, apskritai yra subalansuotas kompromisų rinkinys; tokiomis aplinkybėmis primena, jog pritarimą tam, kad būtų tęsiamas šis teisėkūros procesas, aiškiai pareiškė tiek Europos Parlamentas, tiek Ministrų Taryba, taip pat daug suinteresuotųjų subjektų;

4. ragina Europos Komisijos žiedinės ekonomikos atžvilgiu laikytis bendresnio ir holistinio požiūrio. Pereinant prie žiedinės ekonomikos būtina skirti dėmesį ne tik atliekų susidarymo prevencijai ir pakartotiniam naudojimui, bet ir visai grandinei ir didesniai įvairių politikos sričių ir iniciatyvų, tokių kaip Efektyviai išteklius naudojančios Europos veiksmų planas, Septintoji aplinkosaugos veiksmų programa, klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinys, aplinkosauginis pėdsakas (gyvavimo ciklo analizė ir anglies pėdsakas) ir ekologiniu sektoriumi grindžiama ES strategija, „Inovacijos vardan tvaraus augimo. Bioekonomika Europai“ nuoseklumui; strategija, „Inovacijos vardan tvaraus augimo. Bioekonomika Europai“ nuoseklumui;

5. šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Komisija ketina iki 2015 m. pabaigos paskelbti „patobulintą“ ir „platesnio užmojo“ pasiūlymų rinkinį; vis dėlto turi rimtų abejonių, ar per tokį palyginti trumpą laikotarpį bus galima rasti iš esmės geresnių kompromisų dėl daugybės sudėtingų klausimų; tokiomis aplinkybėmis primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms skubiai reikia aiškių ir patikimų teisinių gairių ir kad žiedinė ekonomika turi didelį potencialą prisidėti prie ekonomikos augimo; todėl rekomenduoja nešvaistyti laiko ir toliau dėti pastangas gerinti Komisijos pasiūlymus vykdant jau pradėtą teisėkūros procedūrą, taigi ragina Komisiją ir teisėkūros institucijas savo būsimame darbe atsižvelgti į toliau nurodytas pastabas ir pasiūlymus, įskaitant dėl žiedinės ekonomikos stiprinimo pradiniuose produktų kūrimo ir gamybos etapuose;

6. pabrėžia, kad ES žiedinės ekonomikos strategijoje būtina visapusiškai atsižvelgti į bioekonomiką. Bioekonomikos metinė apyvarta siekia 22 mlrd., taigi ji svariai prisideda prie ekologiško ir tvaraus augimo ir suteikia dideles naujas užimtumo ir prekybos galimybes. Dauguma ekologijai skirtų investicijų atliekamos vietos ir regionų lygmenimis, kuriuose iniciatyvos pagal principą „iš apačios į viršų“ sudaro galimybę kurti naujas vertės grandines ir darbo galimybes;

7. tokiomis aplinkybėmis primena itin didelį žiedinės ekonomikos potencialą sutaupyti lėšų ES įmonėms, valdžios institucijoms ir vartotojams; pabrėžia, kad šios sutaupytos lėšos turėtų virsti plataus masto ir ilgalaikėmis investicijomis į ES ekonomiką ir galiausiai paskatinti Europos Sąjungoje kurti tvarias darbo vietas;

8. pabrėžia, kad būtina toliau visais lygmenimis, t. y. Europos, nacionaliniu ir regionų, plėtoti žiedinei ekonomikai palankią politiką taikant priemones, susiejančias pažangų reglamentavimą, rinkos priemones, visų pirma tas, kuriomis skatinamas perdirbtų medžiagų naudojimas, mokslinius tyrimus ir inovacijas, paskatų mechanizmus, keitimąsi informacija ir paramą savanoriškoms iniciatyvoms. Komitetas mano, kad projektavimas ir inovacijos yra esminiai veiksniai, galintys paspartinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos, ir ragina Komisiją skatinti inovacijas, visų pirma pagal ES inovacijų ir mokslinių tyrimų programą (Horizontas 2020), sukurti kuo daugiau žiedinės ekonomikos principus atitinkančių gaminių ir paslaugų modelių, taip pat įgyvendinti nuoseklesnę produktų politiką, toliau persvarstyti ir taikyti ekologinio projektavimo direktyvą ir į ją įtraukti efektyvaus išteklių naudojimo kriterijus ir nustatyti, kaip naudoti poveikio aplinkai apskaičiavimą projektuojant gaminių ar procesų;

9. pritaria Ekologinio projektavimo direktyvos taikymui išteklių naudojimo efektyvumo kriterijams, susijusiems su patvarumu, moduliavimu, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo galimybėmis, atitinkamai informuojant vartotojus, taip pat ir dėl 2015–2017 m. darbo plane nustatytų būsimų prioritetinių gaminių grupių. Komitetas ragina iš esmės peržiūrėti šią direktyvą ir jos įgyvendinimo priemones, į jos taikymo sritį įtraukiant su energetika nesusijusius, tačiau didelį poveikį aplinkai darančius gaminius<sup>(4)</sup>;

<sup>(4)</sup> Cdr 3751/2013, CDR 1617/2013, CdR 140/2011 fin.

10. pabrėžia, jog svarbu pradiniam gamybos etape ypatingą dėmesį skirti iš sudėtinių medžiagų pagamintoms pakuotėms, siekiant sumažinti atliekas iš medžiagų, kurios yra neperdirbamos arba perdirbamos taikant sudėtingas ir brangiai kainuojančias technologijas; siūlo, kad ekologinio ženklo reglamentas būtų taikomas vis didesniai skaičiui produktų ir paslaugų, kad būtų galima užtikrinti geresnį pirmiau nurodytų priemonių gyvendinimą ir teikti vartotojams naudingesnę ir aiškesnę informaciją siekiant labiau sumažinti prekių ir paslaugų poveikį aplinkai;

11. palankiai vertina Europos Komisijos paskelbtas iniciatyvas skatinti žaliuosius viešuosius pirkimus, konkrečiau – gaires dėl galimybių, kurias atveria naujos viešųjų pirkimų direktyvos žaliųjų viešųjų pirkimų srityje, rekomendaciją dėl valstybių narių pažangos siekiant 50 proc. žaliojo viešojo pirkimo tikslinio rodiklio stebėsenos ir paramą viešąsias institucijas jungiančių žaliųjų viešųjų pirkimų tinklų kūrimui. Tačiau RK dar kartą ragina nustatyti nacionalinėms vyriausybėms ir Europos institucijoms privalomus tikslinius rodiklius žaliųjų viešųjų pirkimų srityje<sup>(5)</sup>;

12. pakartoja, kad įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ bei su ja susijusius Europos semestrą ir rengiant metinę augimo apžvalgą labai svarbu stebėti pavyzdinės iniciatyvos „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ pažangą. Veiksmingas išteklių naudojimas turi tapti neatsiejama nacionalinių ataskaitų dėl strategijos „Europa 2020“ sistemos, nacionalinių reformų programų ir konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų dalimi; atsižvelgdamas į tai, ragina Europos Vadovų Tarybą strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūros metu įtraukti naują išteklių našumo tikslinį rodiklį dėl bent 30 proc. išteklių našumo padidėjimo iki 2030 m., apskaičiuojamą kaip BVP ir žaliavų suvartojimo (angl. *Raw Material Consumption* – RMC) santykį, tačiau nepamirštant ir jau nacionaliniu mastu nustatytų tikslinių rodiklių<sup>(6)</sup>;

#### B. Pasiūlymas dėl direktyvos, keičiančios keletą direktyvų dėl atliekų

13. atkreipia dėmesį į pažangą tvarkant atliekas, kurios leido pasiekti iniciatyvia politika grindžiama ES teisinė sistema. RK pabrėžia, kad kai kurios valstybės narės ir vietos ir regionų valdžios institucijos pasiekia ir viršija šioje srityje nustatytus ES tikslus, ir mano, kad būsimais teisės aktais reikėtų atsižvelgti į skirtingą pradinę padėtį ir skatinti pirmiausia atsiliekančiuosius tęsti ir didinti pastangas šioje srityje;

14. mano, kad atsakinga ir tvaria atliekų tvarkymo hierarchijos politika turėtų būti siekiama ne tik kuo labiau sumažinti atliekų susidarymą ir neigiamą atliekų ir jų tvarkymo poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, bet ir sumažinti išteklių sunaudojimą, taip pat pakartotinai įtraukti į ekonomikos ciklą atliekose esančius medžiagas. Regionų komiteto nuomone, atliekų tvarkymo hierarchijos laikymasis yra veiksmingiausia priemonė mažinti atliekų tvarkymo ekologines ir finansines sąnaudas, todėl labai gaila, kad Komisijos komunikate nesvarstoma galimybė atitinkamoje pagrindų direktyvoje numatyti privalomą bendro atliekų mažinimo tikslą;

15. mano, kad vienas labiausiai tiesioginių būdų, palengvinančių medžiagų grąžinimą į gamybos ciklą ir perėjimą prie žiedinės ekonomikos, būtų lengvesnis mechanizmas, skirtų įvertinti, ar produktai turi šalutinių produktų arba atliekų nebelaikymo atliekomis statusą, taikymas;

16. pažymi, kad, atsižvelgiant į tarp ES regionų ir valstybių narių egzistuojančius skirtumus įgyvendinant dabartiniuose ES atliekų tvarkymo teisės aktuose nustatytus tikslus<sup>(7)</sup>, labai svarbu skatinti bendradarbiavimą ir skleisti gerą patirtį šioje srityje ir taip padėti valstybėms narėms, kurių rezultatai buvo prasčiausi, pasiekti galutinius tikslus; tačiau reikia turėti omenyje tai, kad regionuose ar vietovėse, kurie yra retai apgyvendinti, kuriems būdingas mažas gyventojų tankis ir dideli atstumai iki apdorojimo įrenginių, atliekų tvarkymo sąnaudos yra didesnės ir labai sunku pasiekti galutinį nulinio atliekų susidarymo tikslą;

17. nori atkreipti dėmesį į tai, kad svarbu užtikrinti rinkos galimybes iš atliekų gautoms medžiagoms ir iš jų pagamintiems produktams šiuo tikslu parengiant nuoseklią teisinę sistemą ir, be kita ko, garantuojant vienodas galimybes visiems perdirbantiems šias medžiagas ir jas grąžinantiems į ekonomikos ciklą;

<sup>(5)</sup> CdR 140/2011 fin.

<sup>(6)</sup> CdR 140/2011 fin.

<sup>(7)</sup> Direktyvos 2008/98/EB, 99/31/EB ir 94/62/EB.

18. pabrėžia labai svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant šios srities teisės aktus, kuriant ir finansuojant atliekų tvarkymo ir laikymo infrastruktūrą ir užtikrinant veiksmingą atliekų srautų valdymą. Pastaroji užduotis yra didžiausias iššūkis, su kuriuo šioms institucijoms tenka susidurti. Kaip ir ankstesnėje savo nuomonėje<sup>(8)</sup>, Regionų komitetas toliau ragina labiau jas įtraukti persvarstant tikslus, kurių joms teks siekti. Todėl jis prašo ES užtikrinti visapusiškai subsidiarumo principą atitinkantį veiksmų ir bendradarbiavimo lygį;

19. apgailestauja, kad pasiūlyme dėl direktyvos nepakankamai dėmesio skiriama energijos gavybai iš neperdirbamų atliekų, kaip galutiniam atliekų valorizacijos proceso etapui, nors tai padėtų pasiekti visoms valstybėms narėms iškeltus plataus užmojo tikslus ir kartu padidinti Europos Sąjungos energetinę nepriklausomybę;

20. mano, kad prie Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos pridėto poveikio vertinimo rezultatai<sup>(9)</sup> yra labai optimistiški, ir rekomenduoja Komisijai išsamiau paaiškinti, kokiais duomenimis grindžiamas šis vertinimas, visų pirma pateikti mokslinius argumentus, paskatiniusius Komisiją pasirinkti specifinį požiūrį, nurodyti su tokiu sprendimu susijusias išlaidas ir, galiausiai, paaiškinti, kodėl kriterijumi pasirinktos geriausių rezultatų pasiekusios valstybės narės;

21. remdamasis ankstesnėmis rekomendacijomis<sup>(10)</sup>, pritaria tam, kad valstybės narės ir vietos bei regionų valdžios institucijos sparčiau ir sistemingiau taikytų ekonomines priemones atliekų tvarkymo srityje, pavyzdžiui, propaguodamos tokias priemones atliekų tvarkymo ir atitikties planuose (kurie yra ankstyvojo perspėjimo sistemos dalis) ir skatindamos didesnę gamintojo atsakomybę; Komitetas pabrėžia šių priemonių potencialą vietos ir regionų valdžios institucijoms uždirbti pajamų, kurios gali būti naudojamos (dalinėms) administracinėms išlaidoms, susijusioms su tikslinių rodiklių atliekų srityje įgyvendinimu ir vykdymo užtikrinimu, padengti ir kurios galėtų būti skiriamos švarinimosi nuo šiukšlių veiklai ir kitiems aplinkosaugos projektams vykdyti;

#### Apibrėžtys

22. prašo Tarybos ir Europos Parlamento pasiūlymo dėl direktyvos VI priede išsaugoti bendrą ir nedviprasmišką *komunalinių atliekų* apibrėžtį. Ši apibrėžtis turėtų būti patikslinta teikiant svarbą ne *kas* renka atliekas, o *kokias* renka atliekas. Aiškios bendros apibrėžties reikia siekiant užtikrinti nuoseklumą ir gerą politikos įgyvendinimą ir palyginti įvairių vietos ir regionų valdžios institucijų bei valstybių narių pasiekimus;

23. palankiai vertina pasiūlymą iš dalies keisti atliekų apibrėžtį ir šias atliekas laikyti *paruoštomis pakartotiniam naudojimui ar perdirbimui*. Apibrėžtis kol kas dar nevisiškai pagrįsta rezultatais, tačiau ji atitinka ankstesnius Regionų komiteto prašymus parengti bendrą perdirbimo rezultatų ir realiai perdirbto atliekų kiekio apskaičiavimo metodą<sup>(11)</sup>;

24. rekomenduoja Komisijai peržiūrėti *surinkimo* ir *atskiro surinkimo* apibrėžtis, nes valstybėse narėse jos suprantamos skirtingai. Be to, Regionų komitetas rekomenduoja tiek statistikos ir informacijos, tiek medžiagų kokybės nustatymo tikslais apibrėžti ir sąvoką *atliekų atskyrimas*, kadangi nemažai valstybių narių kaupia informaciją apie į atliekų rūšiavimo įmones pristatomų atliekų kiekį ir jį apskaičiuoja; tarp šių atliekų gali būti iki 30 proc. priemaišų;

#### Bendras atliekų kiekio apskaičiavimo metodas

25. pabrėžia, kad svarbu nustatyti *bendrą perdirbimo tikslinio rodiklio apskaičiavimo metodą*, taip pat palankiai vertina bei remia šį Komisijos pasiūlymą. Toks supaprastinimas ir pasirinkimas taikyti į rezultatus orientuotą metodą leis lengviau palyginti įvairius ES pasiektus rezultatus ir prisidės prie atliekų pavertimo naudingais ištekliais. Komitetas pabrėžia, kad vis dėlto kyla abejonių dėl siūlomo apskaičiavimo metodo. Naudojant dabartinę techniką, kai kurių atliekų srautų atveju gali būti labai sunku pasiekti nustatytus tikslus. Komitetas prašo Europos Komisijos suteikti išsamesnės informacijos apie šioje srityje taikomą metodą ir apibrėžtis ir, prireikus, pritaikyti apskaičiavimo metodą;

<sup>(8)</sup> CdR 1617/2013.

<sup>(9)</sup> SWD (2014) 208 *final*.

<sup>(10)</sup> CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

<sup>(11)</sup> CdR 3751/2013.

*Atliekų susidarymo prevencija ir jų tvarkymo modelių optimizavimas*

26. pabrėžia, kad siekiant laikytis „atliekų hierarchijos“ principų, pagal kuriuos didžiausias dėmesys skiriamas atliekų susidarymo prevencijai, ir turint omenyje, kad šie principai sudaro žiedinės ekonomikos pagrindą, reikėtų, kad visų pirma būtų atsižvelgta ne į kitus, o į atliekų susidarymo prevencijos principą. Todėl Komisija pirmiausia turėtų pasiūlyti *atliekų susidarymo prevencijos privalomus tikslus* ir kartu finansines paskatas, taip pat numatyti visapusiškai taikyti principą „teršėjas moka“;

27. dar kartą pakartoja prašymą įvesti privalomą tikslą užtikrinti ES komunalinių atliekų prevenciją ir jų mažinimą, kad iki 2020 m. komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, palyginti su 2010 m. duomenimis, būtų sumažintas 10 proc. <sup>(12)</sup>;

28. rekomenduoja imtis papildomų priemonių, kad būtų pagerintas atliekų rūšiavimas ir perdirbimas, pavyzdžiui, skatinti pneumatinį buitinių atliekų išmetimą į atskiras talpyklas, įrengti daugelio skyrių talpyklas statybvietėse, kad būtų lengviau atskirti ir tvarkyti įvairias statybos ir griovimo atliekas, kurti tvarkymo modelius ir įrenginius, skirtus perdirbti fotovoltinių saulės baterijų atliekas, kurių kiekis ateityje išaugs, sukurti infrastruktūros tinklą transporto priemonių dekontaminavimui ir perdirbimui pasibaigus jų eksploatavimo laikui;

*Didesnė gamintojų atsakomybė*

29. pabrėžia, kad pereinant prie žiedinės ekonomikos, būtina peržiūrėti ne tik atliekų tvarkymo sektorių, bet įtraukti ir kitas sritis, susijusias su produktų projektavimu ir gamyba. Siekiant, kad gaminiai būtų lengvai perdirbami ir paruošiami, reikia skatinti ekologinį gaminių projektavimą ir beatliekių ar mažaatliekių technologijų diegimą;

30. išplėstinės gamintojų atsakomybės stiprinimo klausimu ragina Tarybą ir Europos Parlamentą palikti galioti pasiūlymą iš dalies pakeisti Atliekų pagrindų direktyvos 8 straipsnį, pagal kurį valstybės narės nuo šiol privalės, o ne bus raginamos, skatinti gaminių ekologinį efektyvumą ir ekologinį projektavimą (gaminiai visų pirma turi būti tvarūs ir tinkami perdirbti) ir atsižvelgti į jų poveikį per visą jų gyvavimo ciklą;

31. pažymi, kad pasiūlyme dėl direktyvos neiškeltas kiekybinis ekologiškos produktų gamybos tikslas, ir ragina suteikti didesnę atsakomybę ekonominės veiklos vykdytojams ir norėtų, kad būtų pateiktos konkrečios rekomendacijos dėl perdirbtų medžiagų procentinės dalies rinkai pateikiamuose produktuose, šiuo požiūriu dar kartą pabrėžia ekologinio ženklo svarbą;

32. pabrėžia, kad didesnės gamintojo atsakomybės principas, apimantis gamintojus ir importuotojus, pasitvirtino kaip veiksminga atliekų susidarymo prevencijos politikos priemonė. Vis dėlto Regionų komitetas prašo imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad susidariusios išlaidos netektų galutiniam vartotojui ar naudotojui, o gautas pelnas būtų iš naujo investuotas į atliekų tvarkymo procesus;

33. toliau remia gamintojų atsakomybės principo stiprinimą ES teisės aktuose <sup>(13)</sup> pateikiant pasiūlymą nustatyti būtinus reikalavimus (dėl atliekų surinkimo, atliekų srautų valdymo ir tvarkymo sąnaudų aprėpties, taip pat išlaidų, susijusių su visuomenės informavimu ir gaminių pritaikymu ekologiniam projektavimui);

*Tiksiai*

34. ragina Europos Parlamentą ir Tarybą ir toliau laikytis plataus užmojo tikslų ir, kaip siūlo Komisija, siekti pakartotinai panaudoti komunalines atliekas ir jas perdirbti. Be to, Regionų komitetas pritaria naujai nuostatai, kad valstybės narės savo nacionaliniuose atliekų tvarkymo planuose turi numatyti priemones, susijusias su atliekų, kurių sudėtyje yra didelis svarbiausių žaliavų kiekis, perdirbimu;

<sup>(12)</sup> CdR 1617/2013.

<sup>(13)</sup> CdR 1617/2013.

35. rekomenduoja rengti plataus užmojo, tačiau kartu realistiškus ES teisės aktus. Regionų komitetas atkreipia dėmesį, kad pasiūlymai keisti tikslus tuo pat metu pradėdant taikyti bendrą skaičiavimo metodą, gali tapti labai sunkiu uždaviniu daugeliui valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų, ypač toms, kurios susidūrė su sunkumais įgyvendinant jau galiojančius teisės aktus. Naujus tikslus reikėtų nustatyti išsamiai išanalizavus priežastis, dėl kurių nepavyko laikytis šiuo metu galiojančių teisės aktų, ir jų poveikį, įskaitant regionų lygmenį, kadangi tam tikrų vietovių, kuriuose gyventojų tankis yra itin mažas, demografiniai ypatumai yra labai reikšmingi. Komitetas siūlo nustatyti plataus užmojo, tačiau realiai įgyvendinamus perdirbimo tikslus surengiant išsamias diskusijas su valstybėmis narėmis ir jų vietos ir regionų valdžios institucijomis dėl priemonių, būtinų veiksmingai tikslų stebėsenai ir jų įgyvendinimui;

36. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės ir regionai labai skirtingai įgyvendina dabartinius tikslus. Tačiau Komitetas pabrėžia, kad teigiami kai kurių valstybių narių rezultatai rodo ir tai, kad sukūrus tinkamas pagrindines sąlygas, tikslus įmanoma pasiekti arba artėti prie jų įgyvendinimo, ir, kad būtina plėtoti administracinius gebėjimus, ten kur jie dar yra nepakankami <sup>(14)</sup>;

37. primygtinai ragina naujoje direktyvoje nustatytus tikslus susieti su *perdirbtų arba surinktų medžiagų kokybe*, siekiant užtikrinti, kad perdirbtos medžiagos nedarytų žalos aplinkai bei žmonių sveikatai ir galėtų vienodomis sąlygomis konkuruoti rinkoje su pirminiais išteklių. Be to, reikia nustatyti vienodus ir aiškus veiksmingo antrinio perdirbimo kvotų nustatymo principus;

38. rekomenduoja toliau taip pat ryžtingai siekti 2020, 2025 ir 2030 m. pakuočių atliekų perdirbimo tikslų ir remia pasiūlymą naudoti vieną perdirbimo rezultatų skaičiavimo metodą apsiribojant tik ~~su~~ perdirbimo veikla, o atliekų naudojimo ir perdirbimo veiklai, kaip yra daroma šiuo metu. Kiekybinius perdirbimo tikslus reikėtų nustatyti įvertinus skaičiavimo metodo pakeitimo poveikį. Renkantis skaičiavimo metodus ir nustatant tikslus reikėtų atsižvelgti į tiesioginį pakartotinį pakuočių naudojimą. Anksčiau Regionų komitetas yra prašęs apsvarstyti galimybes iki 2020 m. perdirbti 70 proc. plastiko pakuočių atliekų, o stiklo, metalo, popieriaus, kartono ir medienos – 80 proc.;

39. pakartoja savo raginimą į persvarstytą ES atliekų direktyvą įtraukti naują *biologinių atliekų perdirbimo tikslą*, kad ateityje būtų galima plėtoti šį sektorių ir nustatyti kiekybinius tikslus <sup>(15)</sup>. Komisija taip pat galėtų nustatyti privalomus komposto kokybės kriterijus siekiant skatinti biologinių atliekų perdirbimo rinką ir aplinkos apsaugą <sup>(16)</sup>; Šiuo tikslu būtų naudinga nustatyti gaires ir su jomis supažindinti piliečius siekiant pagerinti surinktų ir vežamų kompostuoti biologinių atliekų kokybę;

40. dar kartą primygtinai rekomenduoja nustatyti privalomus, skirtingus ir konkrečius papildomus paruošimo pakartotiniam naudojimui tikslus kiekvienam atliekų srautui, visų pirma baldams, tekstilei ir elektros ir elektroninės įrangos atliekoms, juo labiau, kad kai kuriose šalyse tokie tikslai jau yra nustatyti nacionaliniu ir regionų lygmeniu <sup>(17)</sup>;

#### *Atliekų šalinimas sąvartynuose*

41. kaip ir Europos Parlamentas, Komitetas reikalavo iki 2020 m. uždrausti šalinti sąvartynuose <sup>(18)</sup>, perdirbti tinkamas arba biologiškai skaidžias atliekas <sup>(19)</sup>. Atsižvelgdamas į tai, jis ragina Europos Parlamentą ir Tarybą pasiūlyti bent jau išlaikyti tą patį tikslą nuo 2025 m. sausio 1 d. uždrausti šalinti sąvartynuose biologiškai skaidžias atliekas, o perdirbti tinkamas atliekas surinkti atskirai, kai tai įmanoma techniniu požiūriu ir yra pagrįsta ekonomiškai, ir šios atliekos bus perdirbamos;

<sup>(14)</sup> Taip pat žr. teritorinio poveikio vertinimo ataskaitą dėl dokumentų dėl žiedinės ekonomikos rinkinio; CdR 05609/2014.

<sup>(15)</sup> CdR 74/2009 fin.

<sup>(16)</sup> CdR 1617/2013.

<sup>(17)</sup> CdR 1617/2013, CdR 3751/2013, CdR 140/2011 final.

<sup>(18)</sup> Europos Parlamento pranešimas dėl efektyviai išteklius naudojančios Europos (2011/2068(INI)) 2012 05 08

<sup>(19)</sup> CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.



42. siūlo persvarstyti sumažinimo tikslų formuluotę, nes siūlomose skaičiavimuose ir proporcijose sujungiamos nepavojingų sąvartynų ir komunalinių atliekų sąvokos, nors komunalinės atliekos yra ne vienintelė atliekų rūšis, kuri gali būti išmetama nepavojingame sąvartyne. be to, RK taip pat siūlo reformuluoti pasiūlytą neprivalomą tikslą iki 2030 m. sąvartynuose šalinti ne daugiau nei 5 proc. galutinių atliekų ir jį suformuluoti kuo lanksčiau, tačiau pabrėžia, kad tada jis turėtų būti pakeistas į privalomą šių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo tikslą, kuris labiau atitiktų Septintojoje aplinkosaugos veiksmų programoje numatytus įpareigojimus, taip pat ankstesnes Regionų komiteto rekomendacijas <sup>(20)</sup>;

43. ragina Komisiją toliau analizuoti galimybes dėl statybos bei griovimo atliekų perdurbimo ir pirmiausia įvertinti, ar vieno statybos ir griovimo atliekų tikslinio rodiklio pakanka įvairių statybos medžiagų surinkimui, rūšiavimui ir perdurbimui paskatinti ir ar reikia atskirų tikslinių rodiklių toms statybinėms medžiagoms, kurių dalis statybos ir griovimo atliekose yra mažesnė;

#### *Ankstyvojo perspėjimo sistema ir ataskaitų teikimas*

44. palankiai vertina, kad nustatyta ankstyvojo perspėjimo sistema, skirta stebėti naujojoje direktyvoje apibrėžtų perdurbimo tikslų įgyvendinimą. Atitikties planai dera su Regionų komiteto rekomendacija kiekvienai valstybei narei parengti specialius veiksmų planus. Vis dėlto Komitetas ragina Komisiją teikti metodinę pagalbą valstybėms narėms rengiant minėtuosius planus;

45. taip pat pritaria pasiūlymui nustatyti reikalavimą teikti *kasmetines ataskaitas*, prie kurių būtų pridėdama kokybės patikros ataskaita ir kurios būtų patvirtintos nepriklausomos trečiosios šalies. Ši nuostata galėtų sudaryti reikiamas sąlygas geriau įvertinti, kaip kiekviena valstybė narė įgyvendina tikslus, ir suteikti galimybę imtis priemonių rezultatams šioje srityje pagerinti;

46. siūlo, kad kasmetinės ataskaitos teikimas nepriklausomos trečiosios šalies vertinimui būtų privalomas tik iškilus abejonėms dėl ataskaitose pateikiamų duomenų tikrumo, bei siūlo Komisijai nustatyti objektyvius kriterijus ir suteikti metodinę pagalbą tokiam vertinimui atlikti;

#### *Subsidiarumas ir proporcingumas*

47. mano, kad subsidiarumo principo požiūriu nekyla klausimų nei dėl naujų tikslų, susijusių su komunalinių atliekų, pakuočių ir elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdurbimu, nei dėl draudimo visų pirma iki 2025 m., o vėliau iki 2030 m. šalinti sąvartynuose perdirbti tinkamas atliekas ar dėl ankstyvojo perspėjimo sistemos arba pakeistų reikalavimų teikti ataskaitas. Tačiau Proporcingumo principo požiūriu kyla problemų dėl dabartinių tikslų įgyvendinimo skirtumų ir Komisijos <sup>(21)</sup> nustatyto naujų tikslų įgyvendinimo grafiko;

#### *Deleguotieji aktai*

48. su nerimu pažymi, kad pagal daugelį naujosios direktyvos nuostatų Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus.

<sup>(20)</sup> CdR 3751/2013, CDR 1617/2013.

<sup>(21)</sup> Regionų komiteto Subsidiarumo stebėsenos tinklo ir Subsidiarumo ekspertų grupės konsultacijų ataskaita, 2014 m.

## II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

## 1 pakeitimas

COM(2014) 397 *final* – 2014/0201 (COD)

1 straipsnis. Pasiūlymas iš dalies keisti Direktyvos 2008/98/EB, 6 punktą – iš dalies keičiamas 8 straipsnio, b punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>b) 2 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„2. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kuriomis skatinama projektuoti produktus taip, kad būtų mažinamas jų poveikis aplinkai ir atliekų susidarymas gamybos ir tolesnio produktų naudojimo procese, neiškraipant vidaus rinkos.</p> <p>Į šias priemones įtraukiamos priemonės, kuriomis skatinamas produktų, kurie tinka daugkartiniam naudojimui, kurie yra techniškai patvarūs ir tapę atliekomis yra tinkami pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai, siekiant lengvinti tinkamą atliekų hierarchijos įgyvendinimą. Šiomis priemonėmis visiškai atsižvelgiama į produktų gyvavimo ciklo poveikį.“</p>	<p>b) 2 dalis pakeičiama taip:</p> <p>„2. <u>Europos Komisija ir</u> Valstybės narės imasi tinkamų priemonių <u>siekdamos užtikrinti, kad kurio-<del>mis skatinama</del> produktai būtų</u> projektuojami <del>produktus</del> taip, kad būtų mažinamas jų poveikis aplinkai ir atliekų susidarymas gamybos ir tolesnio produktų naudojimo procese, neiškraipant vidaus rinkos.</p> <p>Į šias priemones įtraukiamos priemonės, kuriomis skatinamas produktų, kurie tinka daugkartiniam naudojimui, kurie yra techniškai patvarūs ir tapę atliekomis yra tinkami pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai, siekiant lengvinti tinkamą atliekų hierarchijos įgyvendinimą. Šiomis priemonėmis visiškai atsižvelgiama į produktų gyvavimo ciklo poveikį.“</p>

**Paiškinimas**

Siekiant veiksmingai naudoti išteklius didelių pokyčių galima pasiekti imantis priemonių atliekų susidarymo vietoje. Tobulinti produktų projektavimą, kad juos būtų galima pakartotinai panaudoti, pataisyti arba perdirbti, ir optimizuoti jų pakuotę siekiant žymiai sumažinti atliekų susidarymą – imperatyvas, kuris šioje srityje svarbesnis už perdirbimo ir pakartotinio naudojimo reikalavimus. Todėl būtina numatyti platesnio užmojo ekologinio projektavimo politiką tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu.

## 2 pakeitimas

COM(2014) 397 *final* – 2014/0201 (COD)

1 straipsnis. Pasiūlymas iš dalies keisti Direktyvos 2008/98/EB 11 punktą

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>11) 22 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:</p> <p>„Siekdamos mažinti atliekų medžiagų užterštumą valstybės narės iki 2025 m. užtikrina atskirą biologinių atliekų surinkimą.</p> <p>Siekdama prirėikus pateikti pasiūlymą, Komisija atlieka biologinių atliekų tvarkymo vertinimą. Atliekant vertinimą išnagrinėjama galimybė, siekiant užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, nustatyti būtinus biologinių atliekų tvarkymo reikalavimus, taip pat kompostavimo ir biologinių atliekų fermentavimo kokybės kriterijus.“</p>	<p>11) 22 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:</p> <p>„Siekdamos iki minimumo sumažinti <u>perdirbamų atliekų medžiagų</u> užterštumą <u>ir užtikrinti kuo optimaliausią organinių atliekų perdirbimą</u>, valstybės narės iki 2025 m. užtikrina atskirą biologinių atliekų surinkimą.</p> <p>Siekdama prirėikus pateikti pasiūlymą, Komisija atlieka biologinių atliekų tvarkymo vertinimą. Atliekant vertinimą išnagrinėjama galimybė, siekiant užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, nustatyti <del>būtinus biologinių atliekų tvarkymo reikalavimus, taip pat</del> kompostavimo ir biologinių atliekų fermentavimo kokybės kriterijus.“</p>



**Paiškinimas**

Biologinės atliekos nėra teršalai. Jos visų pirma turi būti surenkamos siekiant kuo geriau jas panaudoti, pavyzdžiui, energijos gamybai iš biodujų arba trąšoms gaminti, o ne todėl, kad kitos atliekos išliktų sausos. Be to, neturėtų būti reikalaujama vienu ar kitu būdu rinkti arba apdoroti šias atliekas. Reikėtų visada leisti pasirinkti, kad būtų galima prisitaikyti prie vietos sąlygų ir naujų technologijų. Svarbu biologinių atliekų kokybė, o ne taikytas jų surinkimo ir tvarkymo metodas.

**3 pakeitimas**

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD), VI priedas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p><b>Komunalinių atliekų sudėtis</b></p> <p>Komunalines atliekas sudaro namų ūkių atliekos ir atliekos, susidarančios vykdant mažmeninę prekybą, taip pat mažose įmonėse, biurų pastatuose ir įstaigose (pvz., mokyklose, ligoninėse, valdžios subjektų pastatuose), kurios pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į namų ūkių atliekas ir kurias surenka savivaldybės arba kurios yra surenkamos jų vardu.</p> <p>Joms priskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— stambiosios atliekos (pvz., buitiniai prietaisai, baldai, čiužiniai);</li> <li>— sodo atliekos, lapai, žolė, gatvių sąšlavos, šiukšlių dėžių turinys ir prekyviečių valymo atliekos;</li> <li>— kai kurių komunalinių paslaugų atliekos, t. y. parkų ir sodų (daržų) priežiūros atliekos, gatvių valymo paslaugų atliekos.</li> </ul> <p>Joms taip pat priskiriamos tų pačių šaltinių, taip pat panašaus pobūdžio ir sudėties atliekos, kurios:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— yra renkamos ne savivaldybių vardu, bet tiesiogiai pagal gamintojo atsakomybės sistemas, arba kurias renka privačios ne pelno įstaigos pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tikslais, daugiausia taikydamos atskiro surinkimo metodus,</li> <li>— susidaro kaimo vietovėse, kurių neaparnauja įprastos atliekų tvarkymo tarnybos.</li> </ul> <p>Joms nepriskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— komunalinės kanalizacijos ir apdorojimo atliekos, įskaitant nuotekų dumblą,</li> <li>— komunalinės statybos ir griovimo atliekos.</li> </ul>	<p><b>Komunalinių atliekų sudėtis</b></p> <p>Komunalines atliekas sudaro namų ūkių atliekos ir atliekos, susidarančios vykdant mažmeninę prekybą, taip pat mažose įmonėse, biurų pastatuose ir įstaigose (pvz., mokyklose, ligoninėse, valdžios subjektų pastatuose), kurios pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į namų ūkių atliekas ir kurias surenka savivaldybės arba kurios yra surenkamos jų vardu.</p> <p>Joms priskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— stambiosios atliekos (pvz., buitiniai prietaisai, baldai, čiužiniai);</li> <li>— sodo atliekos, lapai, žolė, gatvių sąšlavos, šiukšlių dėžių turinys ir prekyviečių valymo atliekos;</li> <li>— kai kurių komunalinių paslaugų atliekos, t. y. parkų ir sodų (daržų) priežiūros atliekos, gatvių valymo paslaugų atliekos.</li> </ul> <p>Joms taip pat priskiriamos tų pačių šaltinių, taip pat panašaus pobūdžio ir sudėties atliekos, kurios:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— yra renkamos ne savivaldybių vardu, bet tiesiogiai pagal gamintojo atsakomybės sistemas, arba kurias renka privačios ne pelno įstaigos pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tikslais, daugiausia taikydamos atskiro surinkimo metodus,</li> <li>— susidaro kaimo vietovėse, kurių neaparnauja įprastos atliekų tvarkymo tarnybos.</li> </ul> <p>Joms nepriskiriamos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— komunalinės kanalizacijos ir apdorojimo atliekos, įskaitant nuotekų dumblą,</li> <li>— komunalinės statybos ir griovimo atliekos.</li> </ul> <p><u>Europos atliekų kataloge tiksliai nustatoma, kokios atliekos priskiriamos komunalinių atliekų kategorijai.</u></p>

**Paaiškinimas**

Bendros apibrėžties reikia siekiant nustatyti, ar valstybės narės įgyvendina atliekų teisės aktus, o ne vietos valdžios institucijų pasiektiems rezultatams įvertinti. Todėl komunalinės atliekos turėtų būti apibrėžtos atsižvelgiant ne į jas surenkantįjį, bet į jų turinį, t. y. atsižvelgiant į jų sudėtį. Be to, direktyvoje nustatyta komunalinių atliekų apibrėžtis išsamiau išdėstoma Europos atliekų kataloge, kuris savo ruožtu yra paremtas Komisijos sprendimu.

2015 m. vasario 12 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto  
pirmininkas*

Markku MARKKULA

---